

ASHA ARCHIVES 3700

भो रसवर्धने भूतोत्सादनं कुर्यात् भव

अ. वि.

१

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ अस्मात्प्रस्थापनविधिः ॥ ॥
आदौ कुशतिलयवज्जलादिभिः कर्मपात्रं कुर्यात् ॥ तज्जलेन
कर्मभूमिं परिषिञ्चेत् ॥ ततो भूरसीति भूमिशोधनम् ॥ ॐ भूर
सि भुमिरस्यदितिरसि विश्वधाया विश्वस्य भुवनस्पधत्री ॥ पृ
थिवीयद्गृथिवी नृद्गृथिवी आदिर्दसीः ॥ ॥ अस्माचमे
ति मृत्तिका स्थापनम् ॥ अस्माचमे मृत्तिका च मे गिरयश्च मे प

राम.

१

मे.

वताश्चसि कताश्चमेवनस्पतयश्चमेहिरायश्चमेयश्चमेशा
मश्चमेलोहश्चमेसीसश्चमेत्रपुचमेयज्ञेनकल्पनाम् ॥ ॥
एषवस्तोमेतिदर्भङ्गुहीयात् ॥ एषवस्तोमोमरुतः इयङ्गीर्मा
न्दार्यस्पमान्यस्पकारोः ॥ एषायासीद्वृतन्वेवयांविद्यामेष
मृजनञ्जीरदानुम् ॥ ॥ यद्देवोऽपिरिसमूहनन्दर्भैः ॥ यद्दे
वादेवहेज्जनन्देवासश्चक्षमाद्वयम् ॥ अग्निर्मातस्मादेनसा

अस्या विश्वान्मुञ्चत्वर्हसः॥ ॥ मानलोकेतुपलेपनंगोमयेन॥
२ मानलोकेतनयेमानः आयुषिमानो गोयुमानोऽअश्वेषुरीरिषः
मानोवीरानुद्रुमाभिनोदधीर्हविष्मन्तः सरमित्वाहवामहे॥ ॥
त्वामिद्धीतुल्लिख्यश्रुवेरा॥ त्वामिद्धिहवामहेसातोवाजस्यका
रवः॥ त्वामृत्रेक्षिन्द्रसत्पतिन्नरस्ताडूष्णः सर्वतः॥ प्रथमाद्विती
ये॥ प्रथमाद्वितीयेद्वितीयास्तृतीयेस्तृतीयाः॥ सत्येनसत्यंयज्ञे

राम-

२

नयज्ञोयजुर्भिर्यज्ञं वि सामभिः सामान्यग्निर्ऋचः परोनुवाक्या
भिः परोनुवाक्याः षाथ्याः भिर्य्याज्याः वषट्कारैर्वषट्काराद्वाहति
भिराहुतयोमेकामान्समर्द्धयन्तुभूः स्वाहा ॥ ॥ उदीचीमारोह ॥ उ
दीचीमारोहानुष्टुप्त्वावतुवैराजटः सामैकविंशस्तोमः शरद्वतुः
फलन्द्रविणामूर्द्धमारोह ॥ ॥ दक्षिणामारोह ॥ दक्षिणामारो
हत्रिष्टुप्त्वावतुवहत्सामपञ्चदशस्तोमोग्रीष्मः ऋतुः क्षत्रं द्रवि

अस्या

३

एणप्रतीचीमारोह॥ ॥ इतिरेखात्रयंदक्षिणोत्तरतः क्रमात् ॥ स
दसस्पतिनोद्धृत्य ॥ सदसस्पतिमद्धृतमिन्द्रस्य काम्यम् ॥ स
निम्नेधामया शिष एण स्वाहा ॥ इत्यनामिकाकुह्याभ्यां त्रिरुद्धर
णम् ॥ ॥ व्रतद्वुणुते सुह्रिरव्य ॥ व्रतद्वुणुताग्निर्व्रह्माग्निर्यज्ञो
नस्पतिर्यज्ञियः ॥ देवीन्धियंमनामहे सुमृतीकामभिष्टयेवर्षे
धां यज्ञवाहसहसुतीथानोऽसद्वशे ॥ ये देवामनोजाता मनोयु

राम

३

जोदक्षकतवस्तेनोवन्तुतेनःपान्तुतेभ्यःस्वाहा॥ ॥शन्नोदेवीतु
द्रिष्प॥शन्नोदेवीरभिष्टयःआपोभवन्तुपीतये॥शंथोरभिश्च
वन्तुनः॥ ॥एवंपञ्चभूसंस्काराभवन्ति॥ ॥ततःस्वस्तिवाचन
म्॥स्वस्तिनोममितामश्विनाभगःस्वस्तितेव्यदिति नर्वराः॥स्व
स्तिपूषाःअसुरोदधातुनःस्वस्तिद्यावापृथिवीसुचेतना॥ ॥स्व
स्तयेवायुमुपवुवामहेसोमस्वस्तिभुवनस्पतिः॥बृहस्पतिःसर्वग

अ.स्था ४ रा ६ स्वस्तयेऽआदित्यासोभवन्तु नः॥ ॥ विश्वेदेवानोद्यावास्व
स्तये वैश्वा नरो रुद्रपात्वर्हसः॥ स्वस्ति मित्रावरुणा स्वस्ति पथे
नरेवती॥ स्वस्ति नः इन्द्रश्चाग्निश्च स्वस्ति नो अदिति कृधिः स्व
स्ति पन्था मनुचरे मसूर्याश्चन्द्रमसा विव॥ पुनर्द्धता घृता जा
नता सङ्गमे महि॥ स्वस्तये नन्तरिक्षमरिष्टनेमि महद्भूतं वायु
संदेवतानां वसुरग्निमिन्द्रसरवास मत्सुहृत्॥ बृहद्यशो नाम मि

राम

४

मारुहेम ॥ अ० होमुच्चमाङ्गिरसंचयञ्चस्वस्त्यात्रयंचमनसाददाहं
प्रयतपारिगशरणं प्रपद्ये स्वस्ति संवादेशुभयं नो वृद्धि ॥ ॥ आ
शुः शिशानः देवामदन्तु इत्यन्तम् ॥ १७ ॥ सहस्रशीर्षे त्पध्यायः ॥ ॥
ततो दिक् पूजनम् ॥ पृथिव्याः सधस्येति पूर्व ॥ पृथिव्याः सधस्याद
ग्निं पुरीष्यमङ्गिरस्वदाभराग्निं पुरीष्यमङ्गिरस्वदहोमोऽग्निं पुरी
ष्यमङ्गिरस्वदग्निं पुरीष्यमः ॥ ॥ अग्निश्चेति दक्षिणे ॥ अग्निश्च पृथि

अ.स्था- वीचसन्नतेतेमेसन्नमतामदोवायुश्चान्तरिक्षश्चसन्नतेतेमेसन्न
५ मतामदः आदित्यश्चद्यौश्चसन्नतेतेमेसन्नमतामदः आपश्च
वरुणश्चसन्नतेतेमेसन्नमतामदः॥ सप्तसर्गः सदोः अष्टमीभूत
साधनी॥ सकामाश्च॥ अद्भुतकुरुसंज्ञानमस्तुमेमुना॥ ॥ वायो
येते शक्तिपश्चिमे॥ वायोयेते सहस्रिणो रथासस्ते भिरागहि॥
नियुत्वान्तसोमपीतये॥ ॥ सोमो धेनुमिषुत्तरे॥ सोमो धेनुर्दः

राम

५

सोमोऽश्वर्षन्तमाशुऽसोमोवीरकुर्मरायं यदाति ॥ सादन्मस्विद
त्यऽसभेयमितृश्रवरां योददासमस्मे ॥ ॥ अग्निन्दूतमित्या
ग्नेये ॥ अग्निन्दूतसुरोदधेहमवाहमुपब्रुवे ॥ देवाँश्चासादयादि
ह ॥ ^{कयानश्चित्रइतिनेर्त्तयाम्} ॥ कयानश्चित्रऽआभुवदूतीसदावृधःसखा ॥ कयाशचिष्ट
यावृता ॥ ॥ वायुरनीलमितिवायव्ये ॥ वायुरनीलममृतमथेद
भस्मात्तऽशरीरम् ॥ क्रतोस्मरत्कीवेस्मर कृतऽस्मर ॥ ॥ ईशा

अस्या वास्पमित्ये शान्याम् ॥ इशा वास्पमिदं सर्वं यत्किंचिज्जगत्पा
६ ज्जगत् ॥ तेन त्यक्तेन भुञ्जीथा मा गृधः कस्य सिद्धनम् ॥ ॥ त
तो मध्ये ॥ सूर्य रश्मिर्हरिकेशः पुरस्तात्सविता ज्योतिरुदया ३
अजस्रम् ॥ तस्य पूषा प्रसवेयाति विद्वान्संपश्यन्विश्वा भुव
नानि गोपाः ॥ ॥ प्रजापतेन त्वदेतान्यन्यो द्विश्वा रूपाणि परि
ताव भूव ॥ यत्कामास्ते जुहुमस्तन्नोऽअसुवयर्दं श्यामपत

राम.
६

घोरयीराम् ॥ ॥ सदसस्पतीति मध्ये ॥ सदसस्पतिमद्रुतमिषमि
द्रुस्यकाम् ॥ सनिम्मेधामयाशिषः स्वाहा ॥ कस्त्वासत्येतीन्धनं
शोधयेत् ॥ कस्त्वासत्योमदानाम्मः हिष्टोमत्सदन्धसः ॥ दृढाचिद
रुजेवसु ॥ त्वामिद्धीति दारुकान्स्थापयेत् ॥ त्वामिद्धिहवामहेसा
तौ वाजस्यकारवः ॥ त्वाम्भृत्रेधिन्द्रसत्यतिन्नरस्वाङ्गुष्टः सर्वतः
॥ अग्नावग्निरित्यग्निं शोधयेत् ॥ अग्नावग्निरतिप्रविष्टः ऋषीः

अ. स्या.

७

शाम्पुत्रोऽभि शक्ति पावा ॥ सनः स्योनः सुय जायजे हरे देवभो
हव्यः सदमप्रयुद्धन्त्वाहा ॥ ॥ मयि गृह्णामीत्यग्निं हूतुं ॥
मयि गृह्णाम्यग्नेऽग्निं शयस्फोषाय सुप्रजात्वाय सुवीर्य
य ॥ मासु देवताः सचन्ताम् ॥ ॥ गर्भोऽस्योषधीनामिति ग
र्भाधानम् ॥ गर्भोऽस्योषधीनाङ्गर्भो वनस्पतीनाम् ॥ गर्भो
विश्वस्य भूतस्याग्नेर्गर्भोऽपामसि ॥ ॥ विवस्वन्नादित्येति

राम.

७

पुंसवनम् ॥ विवस्वन्नादित्येषते सोमपीथस्तस्मिन्मश्व ॥ अद
स्मै नरो ब्रवसे दधात न यदाशीर्दीदम्पती वाममश्नुतः ॥ पुमा
न्युत्रो जायते वन्दते वस्वधा विस्वाहार पऽएधते गृहे ॥ ॥ अ
जी जनो हीति सीमन्तो न यनम् ॥ अजी जनो हि पवमानसूर्य
विधारेश कनना पयः ॥ गो जी रयार हमाणाः पुरन्ध्या ॥ ॥
एजतु दशमास्येति जातकर्म ॥ एजतु दशमास्योगर्भो जिरायु

अ.स्था

८

रागासह॥ यथायंवायुरेजतियथासमुद्रः एजति॥ येवायंदश
मासोऽस्रज्जरायुरागासह॥ ॥ यदापिपेवेतिनामकरां
यदापिपेवमातरमुत्रः प्रमुदितोवयम्॥ एतत्तदयेऽअन्तः
रागाभवाम्पहतौपितरौमया॥ सम्पृचस्यसम्माभद्रेणष्टङ्क
विष्टचस्यविमापाभनाष्टङ्कम्॥ ॥ पूषापञ्चाक्षरेणेतिनि
ष्क्रमणम्॥ पूषापञ्चाक्षरेणपञ्चदिशः उदजयताऽउज्जेष

राम.

८

सविता षडक्षरेण षडृतुदजयन्ता नुज्जेषममरुतः सप्ताक्षरेण
सप्तग्राम्यान् षडृतुदजयन्ता नुज्जेषममृहस्पतिरष्टाक्षरेण गायत्री
षुदजयन्ता नुज्जेषम् ॥ ॥ अन्नपतेत्यन्नप्राशनम् ॥ अन्नपते
न्नस्पनो देह्यन्मीव स्पृशुष्विरागः ॥ प्रप्रदातारन्तारिषः शुर्ज्ज
न्नो धेहि द्विपदे चतुष्पदे ॥ ॥ अग्नः आयाहीति चूडाकरणम्
अग्नः आयाहि द्वीतये गरुणानो हव्यदातये ॥ निहोताय स्पवर्धिः

अस्या

९

॥ भद्रकुरोर्गभिरितिकर्णवेधः ॥ भद्रकुरोर्गभिः शृणुयामदेवाभ
द्रम्पश्येमाक्षभिर्यजत्राः ॥ स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवा ॐ शस्तनूभिर्वशे
महिदेवहितं यदायुः ॥ ॥ अग्निरेकाक्षरेति उपनयनम् ॥ अग्नि
रेकाक्षरेण प्राणमुदजयन्तामुज्जेषमश्विनोद्वक्षरेण द्विप
दोमनुष्यानुदजयन्तानुज्जेषम्विष्णुस्त्र्यक्षरेण त्रीं लोकांनुद
जयन्तानुज्जेषट्सोमश्चतुरक्षरेण चतुष्पदः पशूनुदजय

शो३

रामः

९

न्तावुज्जेषम्पूषापञ्चाक्षरेण॥ ॥ प्रणवव्याहृतिसहितामग्नि
गायत्रीश्रावयेत्॥ ॐ भूर्भुवः स्वः वेश्वा नराय विष्महे सप्त जिह्वा
यधीमहि॥ तन्नो अग्नि प्रचोदयात्॥ ॥ गावऽउपेति गोदानक
र्म॥ गावऽउपावतावतम्महीयज्ञस्परशुदा॥ उभाकर्मा हिरण्य
या॥ ॥ भग एवेति विवाहः॥ भगऽएव भगवाँश्॥ असु देवास्ते
न वयम्भगवन्तः स्याम॥ तन्वा भग सर्वऽइज्यो हवीति स नो भग

अ. स्था

१०

पुरउएताभवेह॥ ॥ अरुतावानंवे श्वानरमिति त्रवम्पठित्वा
अरुतावानंवे श्वानरमृतस्य ज्योतिषस्य तिस्रः॥ अजस्र इन्द्रममी
महे॥ उपयामगृहीतो सिर्वै श्वानराय त्वेव ते यो निर्वै श्वानरा
यत्वा॥ वै श्वानरस्य सुमतौ स्यामरा जाहिकम्भुवनानामभिप्रीः
इतो जातो विश्वमिदं विचष्टे सूर्येण॥ उपयामगृहीतो सिर्वै
श्वानराय त्वेव ते यो निर्वै श्वानरायत्वा॥ वै श्वानरो नऽनुतयः

वैश्वानरो यतते१

राम.

१०

आप्रयातु परावतः॥ अग्निरुक्थेन वाहसा॥ उपयाम गृहीतो
सिद्धेश्वानराय त्वेव ते यो निर्वेश्वानराय त्वा॥ इतिकरणे वद्धिं
प्रवेशयेत्॥ ॥ अग्निर्मूर्द्धेत्यग्निं स्थापयेत्॥ अग्निर्मूर्द्धादिवः
ककुत्पतिः पृथिव्याऽअयम्॥ अथा ॐ रेता ॐ सिजिन्मति॥
स्थिरो भवेति प्रज्ज्वालयेत्॥ स्थिरो भवद्बीड्डुऽआशुर्भव
द्वाज्यवर्ध॥ पृथुर्भव सुखदस्त्वमग्नेः पुरीषवाहुराः॥ ॥ आ

अ.स्था.

११

याहिदेवं पुरुषं महान्तं सुरासुरैर्वन्दितपादपद्मम् ॥ ब्रह्मादयो य
स्य सुरावेव सन्ति प्रविष्टकुराडसुरलोकनाथ ॥ इति प्रार्थयित्वा ॥
अग्नेर्दक्षिणातो ब्रह्मासनम् ॥ आ ब्रह्मेति षड्भूर्ब्रह्मोपवेशयेत्
आ ब्रह्मन् ब्राह्मणो ब्रह्मवर्चसी जायतामाराधुराजन्मः भूरः इव
द्योति व्याधी महारथो जायता न्निकामेनिकामेनः पर्जन्यो वर्ष
तु फलवत्यो नः ओषधयः पच्यन्ताश्चोगक्षेमो नः कल्पतां

दोग्धीधेनुर्वेदानानाशुः सप्तिः पुरन्धिर्यो वाजिह्नूरथेष्टाः सभेयो युवास्पयं जमानस्पवीरि जायता २

राम.

११

अग्नेवेहीतियजमानासनम् ॥ अग्नेवेहिप्रथमआयमानउद्य
न्तमुद्रादुतवापरीषात् ॥ श्वेनस्यपक्षाहरिणस्यबाहूऽउपस्तुतं
मयिजातन्नेऽश्वन् ॥ ॥ यस्यकुर्मइत्यात्मासनम् ॥ यस्यकु
र्मोऽगृहेहविष्यमग्नेवर्द्धयात्वम् ॥ तस्मैदेवाऽअधिवृवन्नयच्च
बृहन्नरास्पतिः ॥ ॥ परीत्यभूतानीत्युत्तरतःप्रणितासनम् ॥
परीत्यभूतानिपरीत्यलोकान्परीत्यसर्वाःप्रदिशश्च ॥ उपस्थाय

शोदि

अ.स्था

१२

प्रथमजामृतस्यात्मनात्मानमभिसंविवेश ॥ ॥ इन्द्रासाति
तिस्रसहस्रकरणम् ॥ इन्द्रासानेताहहस्पतिर्दक्षिणा
यज्ञः पुरः एतुसोमः ॥ देवसेनानामभिभञ्जनीनाञ्जयन्तीना
मरुतोयन्त्वयम् ॥ ॥ उदुत्तममित्पुदकपूरणम् ॥ उदुत्तमं व
रुणपाशमस्मदवाधमन्विमध्यमर्दः श्रथाय ॥ अथावयमादि
त्यवतेतवानागसोऽदितयेस्याम ॥ ॥ येतेशतमितिकुशैः प

राम

१२

रिस्तरराम् ॥ ये ते शतम्बरुणां ये सहस्रं यशियाः पाशावितताम
हान्तः ॥ तेभिर्नोऽद्य सवितो तद्विष्णुर्विश्वे मुञ्चतु मरुतः स्वर्का
यस्वाहा ॥ कुशेशयेयादीशानान्तम् ॥ ब्रह्मरणेऽग्निपर्यन्तम् ॥ ने
र्ऋत्यादयव्यान्तम् ॥ अग्निः प्रणीता पर्यन्तमपरिस्तीर्य ॥ ॥
तत्त्वायामीति पात्रासादनम् ॥ तत्त्वायामिब्रह्मरणावन्दमानस्त
दाशास्ते यजमानो हविर्भिः ॥ अहेऽमानो वरुणो हवो धुरुसर्दस

अ.स्था

१३

मानउआयुःप्रमोषीः॥ ॥ इममेव इति प्रोक्षणी कुर्यात् ॥

इममेव रुगाशुधीहवमद्याचमृडय ॥ त्वामवस्युराचके ॥

अम्वकमिति विपवित्रछेदनम् ॥ अम्वकं यजामहे सुग

न्धिस्पृष्टिवर्द्धनम् ॥ उर्वारुकमिव बन्धनान्मृत्योर्मुक्षीय

मा मृतात् ॥ अम्वकं यजामहे सुगन्धिस्पृष्टिवेदनम् ॥ उर्वारु

कमिव बन्धनान्दितो मुक्षीय मामृतात् ॥ ॥ देवस्य त्वेति द्विप

राम.

१३

निदधात्.१

वित्रेप्रोक्षणीयावेदेवस्यत्वासवितुःप्रसवेश्चिनोर्वाहुभ्यामूह्यो
हस्ताभ्याम्॥अग्नयेजुष्टुहस्तमग्नीषोमाभ्याञ्जुष्टुहस्त
मि॥ ॥^{ती}घृतवत्याज्यस्थाली॥घृतवतीभुवनानामभिश्चि
योर्वीपृथ्वीमधुदुधेसुपेशसा॥द्यावापृथिवीवरुणास्पघ
र्मणाविष्कमितेऽअजरेभूरिरेतसा॥ ॥अन्नपतेइतिच
रुस्थाली॥अन्नपतेन्नस्यनोधेह्यनमीवस्यभुष्मिणाः॥प्र

अ.स्था.

१४

प्रदातारन्तारिवऽउर्जनो धेहिद्विपदेचतुष्पदे॥ ॥शादन्द
द्विरिति शुवसम्माज्जनं कुशैः॥शादन्दद्विरवकान्दमूलैर्मृदम्ब
र्ध्वस्तेगान्दंष्ट्राभ्यां सरस्वत्याऽअग्रजिह्वज्जिह्वायाऽउक्ता
दमवक्रन्देनतालुवाजर्हनुभ्यामपऽआसेनवृषणमारुडा
भ्यामादित्याँ॥रमशुभिः पन्थानम्भूभ्यान्द्यावापृथिवीवर्त्तौ
भ्याम्विद्युतङ्कनीनकाभ्यां शुक्लायस्वाहा कृष्णायस्वाहा

राम.

१४

पार्याणि पक्ष्माण्यवाय्याऽइक्षवो वाय्याणि पक्ष्माणि पार्याऽइ
क्षवः॥ ॥ उपयामगृहीतो सीत्युपयमनकुशास्त्रयोदश॥ उप
यामगृहीतो स्यादित्येभ्यस्त्वा॥ विह्नऽउरुगाये वते सोमस्तर्ह
रक्षस्वमात्वादभन॥ ॥ समिधाग्निमितिसमिधाकरणम्प्रा
देशमात्रास्तिस्त्रः॥ समिधाग्निनुवस्यत घृतैर्वेधयतातिथिम्॥
आस्मिह्व्याजुहोतन॥ ॥ श्रुचश्चमेति श्रुवग्रहराग्न्॥ श्रुचश्च

अ.स्था.

१५

मेचमसाश्चमेवायव्यानिचमेद्रोणकलशश्चमेयावाराश्च
मेधिवरुणोचमेपूतभृच्चमःआधवनीयश्चमेवेदिश्चमेवहि
श्चमेवभृतश्चमेखगाकारश्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम्॥ ॥प्रत्यु
ष्टःरक्षेतिश्रुवप्रोक्षणम्॥प्रत्युष्टःरक्षःप्रत्युष्टाःअरातयो
निष्टप्रष्टःरक्षोनिष्टप्राःअरातयः॥उर्वन्तरिक्षमन्वेभि॥ ॥
अनिसितोसीतिश्रुवसम्भार्जनम्॥अनिसितोसिसपत्नसि

राम.

१५

द्वा जिनन्त्वा वा जेध्याये सम्माज्जिर्म्म ॥ ॥ पुनन्तु मेति श्रुवत्त प
नम् ॥ पुनन्तु मा देव जनाः पुनन्तु मनसा धियः ॥ पुनन्तु द्विश्वा भूता
निजात वेदः पुनी हिमाः ॥ अये रणायं मूलेन मूलम्यणि तोदकेना
भुक्ष्य ॥ तत्त्वायामीति पुनः प्रत पनम् ॥ तत्त्वायामि ब्रह्मणा बंद
मानस्तदा शास्तेयजमानो हविर्भिः ॥ अहेऽमानो वरुणो हवोऽस्य
रुशः समानऽआयुः प्रमोषीः ॥ ॥ तमुत्तादध्वङ्गुषिरिति शु

अ.स्था

१६

वंदस्मिन्नोनिधायान्तमुत्तादद्याद्भुविःपुत्रः श्वेः अथर्वरागः॥ वृत्र
हरांपरन्दरम्॥ ॥ तेजोसीत्याज्योद्वासनम्॥ तेजोसिभुक्कमस्य
मृतमसिधामनामासि॥ प्रियदेवानामनाम्यदृष्टदेवयजनमसि
पशुभिः पशूनिचिरुद्वासनम्॥ पशुभिः पशूनाप्नोतिपुरोडा
शोर्हवीं ष्या॥ छन्दोभिः सामिधेयैर्याज्याभिर्वचट्कारान्॥
आपवस्वेत्याज्यावेक्षराम्॥ आपवस्वहिररापवदस्ववत्सोमवी

राम

१६

स्वतः॥ वाजकुमन्तमाभरत्वाहा॥ ॥ प्रसुष्टं रक्षंत्याजोत्पवनम्॥
प्रसुष्टं रक्षः प्रसुष्टाः अरातयो निष्टुष्टं रक्षो निष्टुष्टाः अरातयः॥ उ
र्वन्तरिक्षमन्त्रेमि॥ ॥ आत्वाहर्षमिति द्रव्यनिरीक्षणम्॥ आत्वाह
र्षमन्तरभूर्ध्रवस्तिष्ठाविचाचलिः॥ विशत्वा सर्वावा^{मा}न्तुत्वद्रा
ष्ट्रमधिभ्रसत्॥ ॥ विद्वोरराटमिति पवित्रमाज्ये निधाय॥ विद्वो
रराटमसि विद्वोः स्तप्रे स्थो विद्वोः स्पूरसि विद्वोर्ध्रवो सि॥ वैद्व

अ.स्था

१७

वमसि विह्वलेत्वा ॥ ॥ देवस्य त्वेत्यासादित वस्तु से सनम् ॥ देवस्य त्वा
सवितुः प्रसवे श्विनोर्वाहुभ्याम्पूह्यो हस्ताभ्याम् ॥ अग्नये त्वा जुष्टम्बो
ह्याम्पृथीषो माभ्यान्त्वा जुष्टम्बो ह्यामि ॥ ॥ धृष्टिरसीति ज्वलित
तरणाग्निनाऽऽज्यस्पाग्नेश्चोपरि भ्रामयित्वा वह्नौ तत्प्रक्षेपः ॥ ॐ धृष्टि
रस्य पाग्नेऽग्निमामादज्जहि निष्क्रव्यादहं सेधा ॥ इति मन्त्रेण क्षिपे
त् ॥ आ देवयजं बह ॥ इति जलेन अग्निम्प्रदक्षिणी कुर्यात् इति क्रि

राम.

१७

नि

रावर्त्तम् ॥ ॥ आ प्रहर्षेति ब्रह्मार्चनम् ॥ आ ब्रह्मन्वाह्यरणे ब्रह्मव
र्चसी जायता माराष्ट्रे राजन्मः शूरः इव मोतिमाधीमहारथो
जायतान्दोग्धीधेनुर्वोढानद्धानाशुः सन्निः पुरन्धिर्योषाजि
ह्नूरथेष्टाः सभेयो युवास्पयजमानस्पवीरो जायतान्निका
मेनिका मेनः पर्जन्यो वर्षतु फलवत्यो नः शोषधयः पञ्चान्तो
योगक्षेमो नः कल्पताम् ॥ ॥ इदम्विष्णुरिति विष्णुर्चनम् ॥

अ.स्था

१८

इदम्विष्णुर्विचक्रमेवेधानिदधेपदम्॥ समूहमस्य पा एं सुरे
स्वाहा॥ ॥ प्रजापतेनेति प्रजापति पूजनम्॥ प्रजापतेन त्वदेता
मन्यो विश्वा रूपाणि परिता व भूव॥ यत्कामास्ते जुहुमस्त
न्नोऽश्नुव्यदः स्याम पतयोरयीराम्॥ ॥ हिरण्यगर्भः स
मिति हिरण्यं निधाय ॥ हिरण्यगर्भः समवर्ततां श्रेभूतस्य जा
तः पतिरेकः आसीत्॥ सदाधार पृथिवी न्द्यामुते मादूस्मे देवा

राम.

१८

यहविष्णुविधेम॥ ॥ तदेवाग्निरिति अग्निमर्चयेत् ॥ तदेवा
ग्निस्तदादित्यस्तदायुस्तदुचन्द्रमाः ॥ तदेव शुक्रं नक्षत्रं ताम्रं
पः स प्रजापतिः ॥ ॥ ततः पूर्वादिचतुर्दिक्षु ऋग्वेदादींश्च पूज
येत् स दक्षिणं क्रमेण ॥ पूर्वं ऋग्वेदाय नमः ॥ दक्षिणे यजुर्वेदा
य नमः ॥ पश्चिमे सामवेदाय नमः ॥ उत्तरे अथर्ववेदाय नमः
समिधाग्निमिधाग्निमिति समिधादानम् ॥ समिधाग्निमुव

अ.स्था

१८

सप्तर्चैर्वेधयतातिथिम्॥आस्मिन्हव्याजुहोतन॥ ॥आ
प्यायस्वेतिचरुं ब्रह्मणो समर्पयेत्॥आप्यायस्वसमेतुते
विश्वतःसोमवृक्षम्॥भवाद्वाजस्यसङ्कथे॥ ॥ततोऽ
ग्निप्रार्थना॥ॐ नमो यज्ञपुरुषवैश्वानरपरमात्मादेवता
ब्रह्मा ऋषिः कपिलवर्णो विष्णुश्चन्द्रो रुद्रो देवता य

राम

१८

यजुर्वेदाऋषयहो मे विनियोगः॥ ॥ नारद उवाच ॥ पूर्वामुखः
स्थितो वह्निः पूर्वामुखास्तु ऋत्विजः॥ पूर्वामुखा देवताः सर्वाः क
थम्यत्पुमुखो भवेत्॥ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ आवाहयेत्ततो वह्निं सन्त्र
पूतेन वारिणा ॥ अनलश्च जलं दृष्ट्वा भीत्याप्यत्पुमुखो भवेत्
पावको द्विजरूपश्च त्रिनेत्रं चतुर्भुजम्॥ त्रिशिखं सप्तजिह्वा
चपश्च लक्षणा संयुतम्॥ त्रिभागस्तु मुखं तस्य अधिकं वक्त्रमुद

अ. स्या

२०

तम् ॥ उत्तरास्ये स्थितो विष्णुर्दक्षिणास्ये प्रजापतिः ॥ मध्यव
क्लेतुर्ईशान एवं ब्रह्म प्रभावितम् ॥ मूर्द्धि चैव त्वहं ब्रह्मा मुरषे
चैव तु शंकरः ॥ जिह्वायां संस्थितो विष्णुर्दंष्ट्रे चैव नवग्रहाः ॥
नासायां देवताः सर्वा अक्षुषी नु दिवाकरौ ॥ ऋग्वेदस्तु हृदि
स्थाने बाहुकुल्पो र्यजुस्तथा ॥ उदरे कटिगुह्ये च सामवेदः प्रकी
र्तितः ॥ अथर्वजिह्वा पादौ च ग्रीवा मोक्षारमेव च ॥ पृष्ठे चैव

राम.

२०

तुगायत्री एवं स्यात्तु षडङ्ककम् ॥ हरक मलपिङ्गललोचन
लोहिताक्षः सर्वपापप्रणाशन वै श्वारलक्षणम् ॥ ॥ क
स्य पुत्रः कम्पकुलोत्पन्नः किङ्गोत्रकः पिताकामाता ॥ कात्या
यनवचनात् ॥ शृङ्गी गोत्रश्चरणीमाताशशिउल्यपिता उ
त्तानकुक्षिरूर्ध्वमुखललाटम् ॥ ॥ कालीकरालीचमनो
जवाचमुलोहिताचैव सुभ्रूवर्णी ॥ सुहलिङ्गिनी विश्वरू

अ.स्था.
२१

पाचचरातीलीलायमाना इति सप्तजिह्वा ॥ ॥ त्रिशिरं च
क्रधरमक्षसूत्रकमराउलू ॥ व्याघ्रहस्तं दिव्याभरणाभूषितं
दिव्यगन्धानुलेपनं दिव्यपुष्पैः सुप्रजितम् ॥ अजास्कन्धस
मारूढं कृष्णाजिनोत्तरीयकम् ॥ ऋग्यजुःसामाथर्ववेदानां
ध्वनिविभूषितम् ॥ दिव्यरूपवैश्वानरश्चावाहितो भव ॥ याव
दुल्लभकर्मसमाप्यते तावन्निष्ठ ॥ ॥ अग्निश्च भरतो नाम गर्भा

राम.
२१

धाने विधीयते ॥ तथा पुंसवने चैव सीमन्तो जातकर्मणि ॥
नाश्रितु पाथिवो वह्निः प्राशने शुचयस्मृत ॥ चूजायां मङ्गलो
नाम जतदाने समुद्रवः ॥ गोदाने सूर्यनामा च विवाहे योजकस्त
था ॥ शान्तिकेदारुणो नाम पौष्टिके बलवर्द्धनः ॥ आवसत्येभ
वेदस्य अग्निष्ठो मे प्रहायकः ॥ वनदा हेतुको नाम कोष्ठाग्निर्ज
ठरः स्मृतः ॥ वायव्यवरुणो नाम पावकः स्यादरेभवेत् ॥ क्रव्यादो

अ.स्था

२२

दृढतमक्षीचममुद्रोवडवानलः॥ युगान्तेचाक्षयोसम्वत्स
रप्रलयंगताः॥ इति द्वादशवैश्वानरघोउशविधिः॥ ॥
अथ ब्राह्मणवरणम्॥ ॥ तत्रादौ कुशतिलयवजलपु
तगन्धपुष्पाक्षतपूगीफलतान्मूलवस्त्रारायादाय पूर्वा
भिमुखो भूत्वा प्रत्यक्षुखान् ब्राह्मणान् निमन्त्रयेत्॥ ॥
हरिःॐ नमस्तत् ३ विष्णुर्विष्णुः ३ देशकालादीन् संकीर्त्या मुक

राम

मोत्र २२

स्वाष्टकशर्म
लोममासु

ककर्म निर्विघ्नपरिसमाप्त्यर्थं गणेश पूजन पूर्वक कलश
स्कन्धप्रदेशे गणपत्यादिव न स्पृश्यन्ते देवतानां यथा मिलितो
पचारैः पूजन पूर्वक प्रतिदेवतानां मुखे सा ज्यभागान्तमाहव
नीयद्रव्ययुतहोमकर्मकर्तुं तथा वा मुककर्मणि प्रत्यधिदे
वतानां मुखे सा ज्यभागान्तमाहवनीयद्रव्ययुतहोमकर्म
कर्तुं तथा वा मुककर्मणि यज्ञारम्भे यद्यत्कर्म विहितोप

अस्था

२३

योग्याचार्यकर्मकर्तुं तथा चामु^कर्मणि चतुर्वेदोऽद्वैतमंत्र
जपकर्मकर्तुं तथा च पञ्चवारुणी होम पूर्वक प्रधानभूते
भोगरापत्यादिपाश्चायनेभ्यो विनायकादिपञ्चलोकपा
लेभ्यः सूर्यादिनवग्रहेभ्य ईश्वराद्यधिदेवेभ्य अग्न्यादिप्रत्य
धिदेवेभ्य इन्द्रादिदशदिक्पालेभ्यो ध्रुवाद्यष्टवसुभ्यो धात्रा
दिद्वादशादित्येभ्यो वीरभद्राद्येकादशरुद्रेभ्यो गौर्यादिषोड

राम

२३

शमातभ्यश्चावाहादिसप्तमरुद्रोविनायकब्रह्माविष्णुरु
द्रार्कवनस्पतिभ्यस्तथाचतुस्वस्तिभ्यःपयःपञ्चभ्यःषड्विष्णु
भ्योद्वादशदेवताभ्योद्वादशशान्तिभ्यःषड्प्रातर्भ्यःषड्शतेभ्य
स्त्र्याननुद्वाःपञ्चेन्द्रियेभ्यःपञ्चवरुणोभ्योगायत्रेसावित्रे
सरस्वत्येगृहमात्रेअन्नपूर्णायेमहालक्ष्म्येमहारिष्टविना
शिन्येचराट्येद्यौरात्येवासुदेवायभूमिदेवायवर्गैर्दुदेवायस्ये

अ.स्था

२४

त्रपालायस्वर्गेन्द्रायग्रामदेवायपातालवासुकिभ्योमिक्कलो
कायमान्धात्रेतीर्थराजायव्रतराजायपुनर्दिकपालेभ्यस्ति.
धिभ्योनसत्रेभ्योयोगेभ्योवासरेभ्यःकरशोभ्योवातेभ्योमेघे
भ्यःसमुद्रेभ्योनादिभ्यइष्टदेवेभ्यःकुलदेवेभ्यःस्थापितदेवे
भ्योभैरवायभैरवेविन्ध्यवासिन्येस्थानविशेषाधिपतिदेव
ताभ्यःपञ्चपाराउवेभ्यःपितृभ्योवैश्वानरायइदमाजादिहवनीय

यथासङ्ख्येनवाहमरादाराइ

ग्राम

२४

कारयिष्ये ॥ इति संकल्प ॥ ॥ अथ पुराणा हवाचनम् ॥ गन्धर्वा
व्याक्षततामूलवस्त्रादिभिस्त्रिचतुरः पंचवात्राह्मराणाम्भूय
प्रार्थयेत् ॥ ॐ अद्याः मुकगोत्रस्याः मुकशर्मराणो मम गृहे पुण्या
हम्भवन्तो ब्रुवन्तु इति त्रिः श्रावयेत् ॥ ॐ पुनन्तु मा देवजनाः पुन
न्तु मनसा धियः पुनन्तु विश्वास्तसाक्षि जातवेदः पुनीहि माः ॥
पुनस्तथैव पठित्वा ॥ ॐ स्वस्ति भवन्तो ब्रुवन्तु ३ ॥ स्वस्ति नः इन्द्रो

अ.स्था

२५

वृद्धश्रवाःस्वस्तिनःपूर्वाविश्वेवेदाः॥स्वस्तिनस्तार्क्ष्यःअरि
ष्टनेमिःस्वस्तिनोवृहस्पतिर्दधातु॥ ॥ॐ॥ ऋद्धिर्भवन्तोब्रुवन्तु
इतित्रिः॥ सत्रस्यःऋद्धिरस्पगन्मज्ज्योतिरमृताःअभूमा॥ दिव
स्पृथिव्याःअद्यारुहामाविदामदेवान्स्वर्ज्ज्योतिः॥ ॥ॐ॥ कल्पा
शाम्भवन्तोब्रुवन्तुइतित्रिः॥ यथेमांवाचङ्कल्याशिमावदानि
जनेभ्यः॥ ब्रह्मराजन्माभ्यांभूद्रायचार्यायचस्त्रायचारण

राम.

२५

यच॥ प्रियो देवानां न क्षिराण्यैदातुरिह भूया समयमो कामः
समृद्धताम् ॥ ॐ श्री भवन्तो वुवन्तु इति त्रिः॥ मनसः का
ममाकृतिं वाचः सत्यमशीय ॥ पशूना एं रूपमन्यस्परसो
यशः श्रीः अयताम् ॥ ततो ब्राह्मणेभ्य आशिषो गृह्णित्वा
ॐ नमो स्त्वनन्तायेति मन्त्रेणादीपं सं पूज्य प्रार्थयेत् ॥ शुभं
भवतु कल्याणमिति ॥ ॥ ततो गणानान्तेति मन्त्रेणा ग

अ.स्था.

२६

रापतिं पञ्चोपचारैः पूजयेत् ॥ ॥ ॐ गणानां न्वाग राप
तिं हवामहे प्रियाराणां न्वा प्रिय पतिं हवामहे निधीना
न्वा निधिपतिं हवामहे वसो मम ॥ आह मजा निगर्भध
मा त्वमजा सिगर्भध्वम् ॥ ॥ अथ कलशस्थापनम् ॥ वे
द्याईशानदिग्भागे अवरा कलशं धान्योपरि स्थापयेत् ॥
तत्प्रकारश्च ॥ ॐ भूरसिधुमिरस्पदिति दिवि श्वधाया वि श्व

राम.

२६

समुवनस्यधर्त्री ॥ पृथिवीऽयमपृथिवीन्दुः हृद्यिवीम्मा
हिर्दसीः ॥ इतिभूमिशोधनम् ॥ ॥ धान्यमसीतिधान्यंसंस्था
प ॥ धान्यमसिधिरुहिदेवात्वाणायज्ञोशनायज्ञाव्याना
यज्ञा ॥ दीर्घामनुप्रसितिमायुषेधानेवोवः सविताहिर
ण्यपाणिः प्रतिगृभ्णात्वद्विद्रेणपाणिनाचक्षुषेज्ञाम
हीनाम्ययोसि ॥ ॥ आजिग्रकलशमितिकलशंसंस्थाप

अस्या

३७

आजिघ्रकलशं मह्यात्वा विशन्ति नन्दवः पुनरुज्जानि
वर्तस्वसानः सस्त्रन्धुक्षोरुधारापयस्वतीः पुनर्माविश
ताद्रयिः॥ ॥ वरुणास्योत्तम्भनमिति निर्मलतीर्थादिज
लं प्रक्षिप्य॥ वरुणास्योत्तम्भनमसि वरुणास्यस्कंभसज्ज
निस्थो वरुणास्यः ऋतसदन्यसि वरुणास्यः ऋतसदन
मसि वरुणास्यः ऋतसदनमासीद॥ ॥ याः ओषधी

राम

३७

रितिसर्वोषधीः॥ याः ओषधीः पूर्वा जाता देवेभ्यस्त्रियुगं
पुरा ॥ मनेनुवश्रूणामहर्षशतन्धामानिसप्तच ॥ ॥ हिरण्य
गर्भः समिति पञ्चरत्नानि ॥ हिरण्यगर्भः समवर्त्तताग्रेभूत
स्यजातः पतिरेकः आसीत् ॥ सदाधारपृथिवीन्यामुतेमा
द्वेदेवायहविषाविधेम ॥ ॥ याः फलिनीरिति पूणीफ
लम् ॥ याः फलिनीर्ष्पीः अफलाः अपुष्पाया अपुष्पिणीः

अ. स्वा

२८

वृहस्पतिप्रसूतास्तानोमुञ्चत्तर्हसः॥ ॥ ओषधयः स
मितियवान्॥ ओषधयः समवदन्तसामेन सह राज्ञा॥ य
स्मै कुरुणेति प्राप्स्यन्तर्हः राजन्याख्यामसि॥ ॥ गन्धर्वा
रामिति गन्धर्वाः॥ गन्धर्वाश्चानु राधर्वा न्नित्यपुष्टाङ्करी
विराणीम्॥ ईश्वरी सर्वभूतानां तामिहोपहूयेष्वियम्॥ ॥
काशडात्काशडादिति दूर्वाः॥ काशडात्काशडात्परोहन्ती परु

राम

२८

षः परुषस्परि॥ एवानोर्द्वेषतनुसहस्रेणाशतेन च॥ ॥
स्योनापृथिवीति पञ्चमृत्तिकाः॥ स्योनापृथिविनो भवान्
क्षरानिवेशनी॥ यक्षानः शर्मसपथाः॥ ॥ अश्वत्थेवेति
पञ्चपल्लवेण मुखमाच्छद्य॥ अश्वत्थेवो निषदनं परमेवो
वसतिरुक्ता॥ गोभाजुः इत्कि लायथायत्सनवथ परुष
म्॥ ॥ इहस्पतेः अतिनिवस्त्रयुग्मेन कलशं वेष्टयित्वा

अ. स्या.

२९

वृहस्पतेः अतियदर्थः अर्हाद्युमद्विभातिक्रतुमज्जनेषु ॥ यद्दी
दयद्ववसः ऋतप्रजाततदस्मासुद्रविशं धेहि विव्रम् ॥ उपया
मगृहीतो सिवृहस्पतये त्वैषते योनिर्वृहस्पतये त्वा ॥ ॥ तत्त्वा
यामीतिकलशेवरुणमावाह्यपूजयेत् ॥ तत्त्वायामिब्रह्मणा
वन्दमानस्तदाशस्तेयजमानो हविर्भिः ॥ अहेतुमानोवरुणो हवे
द्युरुसर्गशमानः आयुः प्रमोषीः ॥ ॥ ततः कलशेगङ्गादींश्च

राम.

२९

सर्वसमुद्राः सरितस्तीर्था निजलदाः ॥ आयान्तु यजमानस्य दुरि
तक्षयकारकाः ॥ इति मन्त्रेणावाहयेत् ॥ ततः कलशाभि मन्त्राणाम्
कलशस्य मुखे विष्णुः कशेरुद्रः समाश्रिताः ॥ मूले त्वस्मस्थितो
ब्रह्मा मध्ये मातृगणाः स्मृताः ॥ कुक्षौ सागराः सप्त सप्त द्वीपा वसु
न्धरा ॥ ऋग्वेदोऽथ यजुर्वेदः सामवेदोऽप्यथर्वणः ॥ अङ्गैश्च सहि
ताः सर्वे कलशान्तु समाश्रिताः ॥ ॥ अथ रक्षावन्धन पूजा ॥ य

अ. स्था.
३०

दूर्वा

वसर्वप गोमयदधिसहितारक्षांताम्रपात्रे कृत्वा पात्रं स्पृशन्ना
रायराकवचं पठेत् ॥ पूर्वैरक्षतुगोविन्द आग्नेयां धरणीधरः ॥ या
म्यारक्षतुवाराहो नारसिंहस्तु नैऋते ॥ पश्चिमे वारुणो रक्षेद्वा
यव्यां मधुसूदनः ॥ उत्तरे श्रीधरो रक्षेद्देशान्यां तु गदाधरः ॥ दुर्ध्वं
गोवर्धनो रक्षेद्दधस्तात्पार्श्वौ रामकः ॥ एवं दशदिशो रक्षेद्वासुदेवो ज
नाह्वयः ॥ इति रक्षामभि मन्त्र प्रजयेत् पञ्चोपचारै रणोभिर्मन्त्रैः ॥

राम
३०

रक्षोहराग्वलगहनमैह्वीमिदमहनम्वलगमुक्तिरामि
यम्मेनिष्ठोयममात्योनिचखानेदमहनंवलगमुक्तिरामि
यम्मेसमानोयमसमानोनिचखानेदमहनंवलगमुक्तिर
मियम्मेसवन्धुर्यमसवन्धुनिचखानेदमहनम्वलगमुक्ति
रामियम्मेसजातोयमसजातोनिचखानोत्कृत्याङ्कुरामि
स्वराजसिपत्नहासत्रराउस्पभिमातिहाजनराउसिरक्षोहा

अ.स्था
३१

सर्वशतस्य मित्रहा ॥ रक्षो हरणो वो वल गहनः प्रो ह्या मि वै ह्यवान्न
हरणो वो वल गहनो वनया मि वै ह्यवान्न रक्षो हरणो वो वल गहनो व
स्तृणा मि वै ह्यवान्न रक्षो हरणो वो वल गहनाः उपदधा मि वै ह्यवी
रक्षो हरणो वा म्वल गहनो पर्यह्य मि वै ह्यवम सि वै ह्यन्न वा स्थ ॥
एभिर्मन्त्रै रक्षां पूजयेत् ॥ ॥ ततः कलशस्कन्धप्रदेशे गराप
तिसूर्यदेवि शिवविष्णुविनायकदुर्गावाय्वाकाशाश्विनीकुमा

क्षो

राम
३१

वी वै ह्य ३

शन् सूर्यसोमभौ मबुधजीवभुक्रशनेश्चरराहुकेतन् ईश्वरो
मास्कन्दहरिव्रह्मेन्द्रयमकालचित्रगुप्ताख्यान् अग्न्यापोभू
विह्विन्द्रेद्राणिप्रजापतिसर्पब्रह्माख्यान् इन्द्राग्नि यमनिर्ऋ
तिवरुणवायुसोमेशानब्रह्मानन्ताख्यान् ध्रुवाद्यष्टवसून् धा
त्रादिद्वादशादित्यान् वीरभद्राद्येकादशरुद्रान् गौर्यादिषोड
शमातृः आवाहादिसप्तमरुतं विनायकब्रह्माविष्णुरुद्रार्क

अ.स्था
३२

वनस्पतीनयथा मिलितो पचारैः पूजयेत् ॥ इतिकलश पूजा ॥
अथ पञ्चवारुणी होमः ॥ उपयमन कुशान्वा महस्नेहत्वा प्र-
जापतिम्भनसाध्यात्वा समिद्धतमेग्नौ समिधः प्रक्षिप्य उपवि-
श्य ॥ सपवित्र प्रोक्ष्य पुदकेन प्रदक्षिणा क्रमशः शिंपर्युक्षरां
कृत्वा प्रणीता पात्रे पवित्रे निधाय पातित दक्षिणा जानुः कुशे
नवह्मणान्चारव्यः समिद्धतमेग्नौ श्रुवेशण ज्याहुतीर्जुह्यात् ॥

राम.
३२

तत्राघारादारम्भद्वादशाहुतिषु तत्तदाहुत्यनन्तरं शुवावस्थितहुत
शेषघृतस्य प्रोक्षणीपात्रेष्वक्षेपः॥ ॥ ॐ प्रजापतये इति प्रजा
पति ऋषिस्त्रिष्टुप् छन्दः प्रजापतिर्देवता आज्यहोमे विनियोगः
ॐ प्रजापतये स्वाहा इदं प्रजापतये ॥ इति मनसा ॥ ॥ ॐ इन्द्राये
ति प्रजापति ऋषिस्त्रिष्टुप् छन्द इदो ॥ देवता आज्यहोमे विनियो
गः ॥ ॐ इन्द्राय स्वाहा इदमिन्द्राय ॥ इत्याघारो ॥ ॥ ॐ अग्न इति

अस्या

३३

प्रजापतिऋषिस्त्रिष्टुप् छन्दश्चन्द्रिर्देवता आज्यहोमे विनियोगः॥ ॐ अग्नये स्वाहा इदमग्नये ॥ ॥ ॐ सोमायेति प्रजापतिऋषिस्त्रिष्टुप् छन्दः सोमो देवता आज्यहोमे विनियोगः॥ ॐ सोमाय स्वाहा इदं सोमाय इत्याज्यभागो ॥ ॥ व्याहृतीनां प्रजापतिऋषिरग्निवायुसूर्यादेवता गायत्री हिमगनुष्टुभश्छन्दः सित्प्रमाधाने विनियोगः॥ ॐ भूः स्वाहा इदमभूये ॥ ॥

राम

३३

वायवे ^{सूर्याय}
ॐ भुवः स्वाहा ॥ इदं भुवः ॥ ॐ स्वः स्वाहा ॥ इदं स्वः ॥ एतामहा ग्राह्यत
यः ॥ ॥ त्वन्नोऽअग्न इति वामदेव ऋषिरग्निवरुणो देवते त्रिष्टुप्
आज्यहोमे विनियोगः ॥ त्वन्नोऽअग्नेवरुणास्य विद्वान्देवस्य हे
डोऽअवयासि सीष्ठाः ॥ यजिह्वो वह्नितमः सो भुवानो विश्वाह
षाण्यं सिप्रमुग्ध्यस्मत्स्वाहा ॥ अग्निवरुणाभ्यां स्वाहा ॥ इदमग्नि
वरुणाभ्याम् ॥ ॥ स त्वन्नऽइति वामदेव ऋषिरग्निवरुणो देव

अ-स्था
३४

विदेवता२

तेत्रिष्टुप्छन्दआज्यहोमेविनियोगः॥ॐसत्त्वन्तोऽअग्नेवमोभवो
तीनेदिष्टोऽअस्याऽउषसोबुधो॥अवयद्वनोवरुणाऽरररगो
वीहिन्द्रुडीकऽसुहवोनऽएषिस्वाहाअग्निवरुणाभ्यांस्वाहाऽइद
मग्निवरुणाभ्याम्॥॥अयाश्चाग्नश्चिवाग्नेदेवऽअग्निर्विष्टुप्
छन्दोऽसर्वपायश्चिजहोमेविनियोगः॥ॐअयाश्चाग्नैर्यवभिरा
सिपाश्चसत्त्वमित्समयाऽअसि॥अयानोयज्ञऽभास्पानोधेहि

राम
३४

भेषजं स्वाहा इदमग्नये ॥ ये ते शतमिति वामदेव ऋषिर्वरु
णः सविता विष्णुर्विश्वेमरुतः स्वर्का देवता स्त्रिष्टुप् सुन्दः
सर्वपायश्चित्तहोमे विनियोगः ॥ ॐ ये ते शतं वरुणो ये सहस्रं
यज्ञिया पाशा वितता महान्तः ॥ तेभिर्न्नाः अद्य मरुतो तविष्णु
र्विश्वे मुञ्चन्तु मरुतः स्वर्काः स्वाहा ॥ इदं वरुणाय वित्रे विष्टवे वि
श्वेभ्यो देवेभ्यो मरुद्भ्यः स्वर्केभ्यः ॥ ॐ उदुत्तममिति शुनः शेष

स

अ. स्या
३५

अद्विर्वरुणो देवता त्रिष्टुप् नः पाशान्मोचने विनियोगः
ॐ उदुत्तमं वरुण पाशमस्मदबाधमन्विमध्वमलं श्रथाय ॥
अथावयमादित्यवर्तेतवानागसोऽदितये स्याम स्वाहा ॥
इदं वरुणाय ॥ एताः प्रायश्चित्तसंज्ञकाः ॥ इति पञ्चवारुणी
होमः ॥ ॥ अथ प्रधानदेवता होमसूत्राणि ॥ गरुडो शोभा
स्फुरो देवी शिवो विष्णुश्च पञ्चमः ॥ पाञ्चायनानां नामानि क

राम
३५

थिताः पञ्चदेवताः॥ विनायकस्तथा दुर्गा वायु
राकाशमेव च॥ अजिनी कुमारी पञ्चैते दिक्पाला
परिकीर्तिताः॥ २॥ सूर्यः सोमश्च भौमश्च बुधो जी
वश्च भार्गवः॥ शनी राहुस्तथा केतुः कथितास्तु नवग्र
हाः॥ ३॥ ईश्वरश्च उमास्कन्दो विष्णुर्व्रह्माशचीपतिः
यमः कालश्चित्रगुप्त इत्येता अधिदेवताः॥ ४॥ अग्नि

अस्या

३६

रापोधराविष्णुरिन्द्रऐन्द्रीप्रजापतिः॥ सर्पब्रह्माक्र
मात्योक्तानवप्रत्यधिदेवताः॥ ५॥ इन्द्राग्नीयमनिर्ऋ
तीवरुणोमरुतोविधुः॥ ईशोब्रह्मातथानन्तोदिकर्पा
लाःपरिकीर्तिताः॥ ६॥ ध्रुवाद्यष्टवसुज्ञेयाधात्रादि
त्यास्तुष्टाश्च॥ ॥ वीरभद्राद्येकाश्चरुद्रागौर्यादिमातृ
वोऽश्वाः॥ ॥ आवहादिमरुत्सप्तविनायकविधिर्हरिः॥

राम

३६

रुद्रश्चार्कस्तथाप्रोक्तावनस्पतिक्रमेराहि॥ ८॥ चतुः
स्वस्तिः पयः पञ्चषट्पिष्टुर्देवद्वादशाः॥ शान्तिर्द्वादश
षट्प्राताः षड्प्रातस्तुक्रमेराहि॥ ९॥ अथ नक्षत्रांस्तत्तत्क
ज्ञेयं होमकर्मणि वैश्वम्॥ पञ्चभगेन्द्रियाः पञ्चव
रणाः पञ्चएव च॥ १०॥ गायत्री चैव सावित्री वाग्देवी गृ
हमातृकाः॥ अन्तर्गता महालक्ष्मी महारिष्टविना

अस्या

३७

शिनी ॥ ११ ॥ चण्डिद्वौ शलि विज्ञेया वास्तुभू निस्तथै
वच ॥ गेडुश्चक्षेत्रपालश्च ग्रामदेवस्ततः परम् ॥ १२ ॥
स्वर्गन्दोवासु किश्चैव मित्रलोकस्तथैव च ॥ मान्वाता
तीर्थराजश्च व्रतराजस्ततः परम् ॥ १३ ॥ पुनर्दिक्पा
लविज्ञेयास्तिथिनक्षत्रयोगकाः ॥ वारश्च करणश्चै
व वातमेघसमुद्रकाः ॥ १४ ॥ नदीष्वकुलदेवाश्च स्या

राम

३७

पितादेवताः क्रमात् ॥ भैरवो भैरवी विन्ध्यवासिनी स्यान्
देवताः ॥ १५ ॥ एवो ह सर्वदेवेति शुक्र उवाच तत्रैव
प्रणीतं ततो दद्याद्दहिर्होमस्ततः परम् ॥ १६ ॥ पारा
वाः पितरश्चैव वै ज्ञानरक्त्रमेषा हि ॥ ॥ गोभूमि
त्वं वर्णा निरोष्णवस्त्राणि चैव हि ॥ देयानि द्विजमुख्ये
भ्यो यजमानो विशेषतः ॥ १७ ॥ ॥ अथ होमकं डि

अस्या

३८

काः॥ ॥ ॐ गणानान्त्वा गणा पतिर्हवामहे वि
याणान्त्वा प्रिय पतिर्हवामहे निधीनान्त्वा निधि
पतिर्हवामहे वसो मम ॥ आह मजा निगर्भधमा
त्वमजासि गर्भधम् ॥ ॐ गणापतये स्वाहा इदं ग
णापतये ॥ ॥ आकृष्टेन राजसा वर्त्तमानो निवेश
यन्त नृत्तम्भर्त्स्यन् ॥ हिरण्ययेन सवितारथेनादे

राम

३८

बोद्यानिशुवनानिपश्यन् श्रीसूर्यायस्वाहा इदं॥
देवीर्दीर्गः इन्द्रः सङ्घातेष्वीश्वर्यामन्नवर्द्धयन्॥ आ
वत्सेनतरुणेन कुमारैरणचमीवतापार्वराष्ट्रेशु
ककाटनुदन्तावसुवनेवसुधेयस्यमनुयज देवे
स्वाहा इदं देवे॥ ॥ नमः शम्भवाय च मयोभवाय
च नमः शङ्कराय च मयस्कराय च नमः शिवाय च शि

अस्था

३९

वनरायच॥ शिवाय स्वाहा इदं॥ अवप्रणिनोदक
स्पर्शः॥ ॥ विह्नोरराटमसि विह्नोः स्तत्रेस्थो वि
ह्नोः स्मूरसि विह्नो भ्रुवोसि॥ वैह्नवमसि विह्नवेत्ता
विह्नवेस्वाहा इदं॥ इति पाञ्चायनाः॥ ॥ अथ पंच
लोकपालाः॥ गणानां त्वेति विनायकाय स्वाहा इदं
अम्बेऽम्बिकेम्बालिकेन मानयतिकश्चन॥ स स

राम

३९

तश्चकः सुभद्रिकाङ्गुलीलवासिनीम् ॥ दुर्गायेसा
ह्यः इदं ॥ ॥ वायोयेते सहस्रिणोरथाशस्तेभिरगहि
नियुत्वान्तोमपीतये वायवे स्वाहा इदं ॥ ॥ उर्द्धुः
ससमिधो भवन्तूर्द्धा शुक्राशोचीं व्यसेः ॥ पुमन्तमा
मुप्रतीकस्य सूनोः आकाशाय स्वाहा इदं ॥ ॥ अ
श्विनोर्भैषजं नतेजसे ब्रह्मवर्चसायाभिषिञ्चामि स

अस्या

४०

रत्नैर्भैषज्येन वीर्याया न्नाद्यायाभि विद्यामी
न्द्रस्येन्द्रियैरावलायश्चिद्येयशसेभि विद्यामि॥
अश्विभ्यां स्वाहा इदं॥ इति पञ्चलोकपालाः॥
अथ नवग्रहाः॥ आकृष्टेन रजसा वर्तमानो निवे
शयन्नमृतं मर्त्यञ्च॥ हिरण्ययेन सवितारथेनादे
वायाति भुवनानि पश्यन्॥ श्रीसूर्याय स्वाहा इदं॥

राम

४०

इमन्नेवात्र स पक्क ६ सुवध्वम्भहने सत्राय समहते जे
ध्याय समहते जानरा ज्पायेन्द्रस्वेन्द्रियाय ॥ इममसु
अपुत्रमसुष्ये पुत्रमस्यै विशः एष वोमीराजा सो
मोस्माकं ब्राह्मणानां एं राजा सोमाय स्वाहा इदं
अग्निर्मूर्द्धादिवः ककुत्पतिः पृथिव्याः अयम् ॥ अ
पा एं रेता एं सिजिन्वति ॥ भौमाय स्वाहा इदं ॥

अस्या

४१

उदुद्वस्वाग्नेष निजागृहिस्रविष्ठापूर्त्तंसर्दस्तजेथा
मयत्र ॥ अस्मिन्मधस्येऽअद्युतराग्निश्चेदेवा
यजमानंसीदतः ॐ बुधाय स्वाहा इदं ॥ ॥ बृहस्पते
अतियद्व्योऽअर्हाद्युमदिभाति कतुमज्जनेषु ॥ य
दीदय हवसः ऋतप्रजानतदस्मा सुइ विरं धो हि वि
त्रम् ॥ उपयामगृहीताति बृहस्पतये वैषतयो निर्व

राम

४१

हस्ततयेत्वा ॥ हस्ततयेत्वा हा-इदं ॥ ॥ अन्नात्परि
शुतो रसम्वहसरात्मपिवक्षुक्रम्ययः सोमं प्रजापतिः
ऋतेन सत्यमिन्द्रियं विषानं शुक्रमन्वसः इन्द्रस्ये
न्द्रियमिदं पयो मृतममधु शुक्राय स्वाहा-इदं ॥ ॥ शंभो
देवीरभिष्टयः आपो भवन्तु पीतये ॥ शंभोरभिष्टवन्तु
नः ॥ शंभैश्च राय स्वाहा-इदं ॥ ॥ कयानश्चित्रः आशुव

अ.स्था

४२

दूतीसदावृधःसरवा॥कयाशविष्टयावृता॥राहवे
स्वाहा-इदं॥॥केतुङ्कुरावन्नकेतवेपेशोमर्याःअ
पेशसे॥समुषद्विरजायथाःकेतुम्पःस्वाहा-इदं॥
इतिनवग्रहाः॥॥अथाधिदेवताः॥अम्बकंयजाम
हेसुगन्धिंपुष्टिदर्शनम्॥उर्वारुकमिववन्धनामृतो
र्मुक्षीयमामृतात्॥अम्बकंयजामहेसुगन्धिंपति

राम.

४२

वेदनम् ॥ उर्वारुकमिव बन्धनान्नि तो मुक्षीय मामृताः ॥
ईश्वराय स्वाहा इदं ॥ अथ प्रणीतो दकस्पर्शः ॥ ॥ श्रीश्चत
इति उमायै — श्रीश्चतेलक्ष्मीश्चपत्मावहोरात्रे पा
र्व्वेनक्षत्राणिरूपमश्विनौ वामाक्षम् ॥ इह न निषाणा
मुम्भः ईषाणाः सर्वलोकम्भः ईषाणाः ॥ उमायै स्वाहा इ
दं ॥ ॥ यदकन्दः प्रथमं ज्ञायमानः उद्यन्तस्तुद्रा दुत

अ. स्या.

४३

वा पुरीषात् ॥ शेषेन स्पष्टा हरिणस्य वा इऽउपस्तुत्यं
मयि जातं तेऽअर्वन् ॥ स्कन्दाय स्वाहा इदं ॥ ॥ विह्वो
रशमसि विह्वोः तन्प्रेस्यो विह्वोः स्मरसि विह्वोर्क
वोसि ॥ वेह्ववमसि विह्ववेत्वा ॥ विह्ववेत्वा हा इदं
ब्रह्मयज्ञानस्य थमं पुरस्ताद्विशीमतः सुरुचो वेनऽआ
वः ॥ सवध्वाऽउपमाऽअस्याविष्टाः शतश्च यो निमश

राम

४३

हो हो

तश्च विवः ब्रह्मरो स्वाहा इदं ॥ ॥ त्रातारमिन्द्रमविता
रमिन्द्रं हवा महे सुहवः भूरमिन्द्रम् ॥ हुवा मिशं क्रं उ
रुहूतमिन्द्रं स्वस्ति नो मघवाधा त्विन्द्रः इन्द्राय स्वा
हा इदं ॥ ॥ यमाय त्वामखाय त्वा सूर्यस्पत्वा तपसे
देवस्त्वासविता मध्वानकु पृथिव्याः स एं स्पृश
स्या हि ॥ अर्धिरसिशो चिरसितपो सि यमाय स्वाहा

अस्या इदं अत्र पराणीतोदकस्पर्शः॥ ॥ कार्ष्णिर्हसि स मुद
४४ स्पृष्ट्वा क्षित्पाऽ उन्नयामि ॥ समापोऽ। अद्रिरुमत
समोषधीभिरोषधीः। कालाय स्वाहा इदं अत्रापि
इन्धानास्त्वाशतं हि माघुमन्तं समिधीमहि ॥ व
यस्वन्तो वयस्कुतं सहस्वन्तः सहस्कुतम् ॥ अग्ने
सपत्न्यं दंभनमदध्वाप्तोऽ अदाभम् ॥ चित्रावसोस्त

राम

४४

स्तिते पारमसी यः चित्रगुप्ताय स्वाहा इदं ॥ इत्यधिदेव
ताः ॥ ॥ अथ प्रत्यधिदेवताः ॥ अग्निदूतसुरोदधे हव्य
वाहसुप्तबुवे ॥ देवा ३ आसादयारिहः अग्नये स्वाहा
इदं ॥ ॥ अश्वत्थेशाधिष्ठवसोषधीरवुरुद्धेसे ॥ गर्भे
संजायसे पुनः अद्भ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥ स्पोनापृथिवि
नो भवान् नृक्षरानिवेशनी ॥ यद्वानः शर्मस प्रथाः

अस्या

४५

पृथिव्यै स्वाहा इदं ॥ ॥ इदं निवृत्तुर्विचक्रमेवै धा
निदधे पदम् ॥ समूढमस्य पाण्डुरे स्वाहा विद्वन्वे
स्वाहा इदं ॥ ॥ सजोषा इन्द्रसगराणामरुद्रिः सोमं
पिवतु त्रहाश्रविद्वान् ॥ जहि शत्रून् पृथुधो नृदस्वा
याभयदुरगुहिविश्वतो नः ॥ उपया मण्डहीतो सीन्द्रा
यत्नैव ते यो निरिन्द्राय त्वामरुत्वते इन्द्राय स्वाहा इ

राम

४५

दं॥ ॥ अदितेराह्मासीन्द्रायाऽऽह्विषः॥ पूषा
मिषर्मायदीष्वः इन्द्राशैवेस्वाहाः इदं॥ ॥ प्रजापते
नत्वदेता न्यन्मोविष्वा रूपाणि परितावभूव॥ यत्का
मास्ते जुहुमस्तन्नोऽस्तु वयं स्पामपतयो रयी
णाम्॥ प्रजापतये स्वाहाः इदं॥ ॥ नमोस्तु सर्पभ्यो
येकेच पृथिवीमनु॥ येऽन्तरिक्षे ये दिवितेभ्यः सर्प

अस्या
४६

म्यो नमः॥ संपर्कभ्यः स्वाहा इदं॥ ॥ ब्रह्म यज्ञानम्य
थ मंपुरस्ताद्विशीमतः सुरचो वेनः आवः॥ स बुध्ना
उपमाः अस्या विद्याः शतश्च यो निमशतश्च विवः च
स्मरणे स्वाहा इदं ब्रह्मणे॥ इति प्रत्यधिदेवताः॥ ॥
अथ दिक्पालाः॥ आतारमिन्द्रम वि
तारमिन्द्रं हवे हवे सुहवः भूरमिन्द्रम्॥ हूयामिश

राम
४६

ॐ पुरुहूतमिन्द्रः स्वस्ति नो मघवाधा त्विन्द्रः इन्द्रा
यस्वाहा इदं ॥ ॥ अग्निनूतं पुरोदधे हवमवाह मुपबुवे
देवा रे आसादयादिह अग्नये स्वाहा इदं ॥ ॥ यमाय
त्वामरवाय त्वा सूर्यस्पत्वा त पसे ॥ देवस्त्वा सविता म
हू न कुपुथि माः स एं स्पृश स्या हि ॥ अर्चिरसि शोचि
रसितपोसि यमाय स्वाहा इदं ॥ अत्र प्रणीतो दकस्पर्शः

अथ

४७

असुन्वन्नमयजमानमिच्छस्तेनसत्यामन्निहितस्क
रस्य॥अन्यमस्मदिच्छसातःइत्यानमोदेविनिर्दृतेतुभ
मस्तु॥निर्दृतेतयेस्वाहा॥इदं॥ ॥वरुणास्योत्तमभनम
सिवरुणास्यस्कभसर्जनिस्थोवरुणास्यःऋतस
दन्यसिवरुणास्यःऋतसदनमसिवरुणास्यःऋत
सदनमासीदवरुणास्यस्वाहा॥इदं॥ ॥वायोयेतेस

राम.

४७

हस्त्रिणोरथाशस्तेभिरागहि॥ निषुत्वान्तसोमपीतये
वायवे स्वाहा इदं॥ ॥ सोमो धेनुः सोमोऽअर्वन्तमा
शुः सोमो वीरं कर्म रायं ददाति॥ सादन्मं विदत्थ्यः स
भेयं पितृश्रवणं यो ददास मस्मै सोमाय स्वाहा इदं
तमीशानञ्जगतस्तस्त्युषस्पतिन्धियञ्जिन्वमव
सेहू महेवयम्॥ पूषानो यथा वेदसामसदृधेरक्षिता

अ. स्था
४८

पायुरदब्धः स्वस्तये ॥ ईशानाय स्वाहा इदं ॥ अत्र प्र
ब्रह्म यज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विशी मतः सुरुचो वेनः
आवः ॥ सवु ध्माः उपमाः अस्प विष्टाः शत श्रयो
निमशात श्रविवः ब्रह्म रो स्वाहा इदं ॥ ॥ सहस्र
शीर्षा पुरुषः सहस्वाक्षः सहस्रपात् ॥ सभूमिः सर्व
तस्यैवात्यतिष्ठद्दृशा कुलम् ॥ अनन्ताय स्वाहा इदं

रामः
४८

इति दिव्यान्ताः॥ ॥ अथाष्टवसवः॥ सुगावो देवाः सद
नाः अकर्मयः आजग्मेदं सवनं जुषारणाः॥ भरमाणा
बहमाना हवीं एं अग्नेधत्तवसवो वसूनि स्वाहा॥ क्वा
द्यष्टवसुभ्यः स्वाहा॥ इदं॥ ॥ यशो देवानां प्रत्येति
मुन्नमादित्या सोभवतामृडयन्तः॥ आबोर्वाची सुमति
र्वहत्यादं होश्चिद्यावरिवो वित्तशसदादित्येभ्यस्त्वा

अ.स्था

४९

धात्रादिद्वादशादित्येभ्यःस्वाहा इदं॥ ॥ यऽएताव
न्तश्चभूया एं सश्च दिशोरुद्रा वितस्थिरे॥ तेषा
एं सहस्रयोजनेवधन्वानितत्समि. वीरभद्राद्येका
दशरुद्रेभ्यःस्वाहा इदं॥ ॥ गौरिर्मिमासालितानि
तक्षतीमेकपदी द्विपदी सा चतुष्पदी अष्टपदी न
वपदी वभूवुषि सहस्वा क्षपरमेवामन. गौर्यादि

राम.

४९

षोडशमातृभ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥ मरुतो यस्य हि सये पा
था दिवो विमहसः ॥ स सुगोपातमोजनः आवहादि स
प्तमरुद्भ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥ अथ विनायकादिषट् ॥ ग
रणानान्वा गरणपतिर्दिवामहे प्रियारणान्वा प्रियपति
र्दिवामहे निधीनान्वा निधिपतिर्दिवामहे वसोमम ॥
आहमजानि गर्भधमात्वमजा सि गर्भधम् गरणपतये

अ-स्था

५०

स्वाहा इदं ॥ ॥ ब्रह्मयज्ञानं प्रथमं पुरस्ताद्विशीमतस्तु
रुचोवेनऽश्रावः ॥ सवध्वाऽउपमाऽअस्मविष्टाऽशतश्च
योनिमशतश्चाविवः ब्रह्मरोस्वाहा इदं ॥ ॥ विह्नोर
राटमसिविह्नोऽभ्रप्रेस्थो विह्नोऽसूरसिविह्नोर्ध्रवो
सि ॥ वैह्नवमसिविह्नवेह्ना ॥ विह्नवेस्वाहा इदं ॥ ॥
मानसो केतनयेमानऽआयुविमानो गोषुमानोऽअश्वे

शम.

५०

पुरीरिषः॥मानोवीरानुद्रुमाभि नोवधीर्हविष्मन्तःसदमि
त्वाहवामहे रुद्राय स्वाहा इदं अत्र प्रणीतोदकस्पर्शः॥
अग्निरस्मि जन्मना जात वेद्य एतस्मै च धुरमुतम् आ
मन् ॥ अर्कस्त्रिधातूरजसो विमानो जस्यो यस्मै हविर
स्मिनाम अर्काय स्वाहा इदं ॥ ॥ वनस्पतेवीरुद्रो हि
भूयाः अस्मत्सरवा प्रतरणः॥ सुवीरः गोभिः सन्नाहो

अ. स्या

५९

असिबीउयस्वास्थातातेजयतुजेत्त्वानि. वनस्पतये
स्वाहा. इदं. ॥ अथचतुःस्वस्त्यादयः. ॥ स्वस्तिन इ
द्रोहृद्भ्रवाः स्वस्तिनः पूषा विश्ववेदाः. ॥ स्वस्तिन
स्ताक्षोऽरिष्टनेमिः स्वस्तिनो हृद्स्पतिर्दधातु. ॥
चतुःस्वस्तिभ्यः स्वाहा. इदं. ॥ ॥ पयः पृथिव्यां पयः
ओषधीषु पयो दिव्यन्तरिक्षे पयोधाः पयस्वतीः प्र

राम.

५९

दिशः सन्तु मय्यसु ॥ पयः पञ्चभ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥ विष्णो
रराटमसि विष्णोः स्तत्रे स्थो विष्णोः सूरसि विष्णोर्ध्र
वोसि ॥ वैष्णवमसि विष्णवे स्वा ॥ षड्विंशभ्यः स्वाहा
इदं ॥ ॥ अग्निर्देवता वा तो देवता सूर्यो देवता चन्द्रमा
देवता वसवो देवता रुद्रा देवता दित्या देवता मरुतो देवता विश्वे
देवा दे
वता वृहस्पतिर्देवतेन्द्रो देवता वरुणो देवता द्वादश देव

अ. स्या

५२

ताभ्यः स्वाहा इदं॥ ॥ द्यौः शान्तिरन्तरिक्षं शान्तिः पृथिवी
शान्तिरापः शान्तिरो वध्वयः शान्तिर्धनस्य तयः शा
न्तिर्विश्वे देवाः शान्तिः॥ इत्यशान्तिः सर्वं शान्तिः शा
न्तिरेव शान्तिः मामा शान्तिरेधि द्यादरा शान्तिभ्यः स्वा
हा इदं॥ ॥ प्रातरग्निम्यातरिक्षं हवामहे प्रातर्निवा
वरुणा प्रातरश्विना॥ प्रातर्भगं पूषणम् अहोरात्र्यति

राम.

५२

म्रातः सोममुतरुद्रं दुवेम च उपातर्भः स्वाहा इदं
समुद्रायत्वावाताय स्वाहा शरीरायत्वावाताय स्वाहा
अनाध्व्यायत्वावाताय स्वाहा प्रतिध्व्यायत्वावाता
य स्वाहा ॥ अवस्पवेत्वावाताय स्वाहा सिमिदायत्वा
वाताय स्वाहा षड्धातेभ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥ अनङ्गान्
यः पङ्क्तिं शुद्धं नो धेनुर्वयो जगती छन्दस्त्र्यविर्वयस्त्रि

न्दोदित्यवाङ्मयो विराड्छन्दः पञ्चाविर्वयो गायत्री छन्दस्त्रिवक्षोवयः ३ छिन्द

अस्या

५३

हृष्टं न सुखं वा उवयो नुष्टं नुष्टो लोकं ता इन्द्रम्
अननुष्टुः स्वाहा इदं ॥ ॥ भगः एव भगवा ॥ अ
नुष्टु देवास्तै नवयं भगवन्तः स्याम ॥ तन्वा भग सर्व
इज्यो हवीति स नो भग परः एता भवेह पञ्च भग
अस्याहा इदं ॥ ॥ प्राणा यस्वाहा पात्राय स्वा
हा व्यात्राय स्वाहा चक्षुषे स्वाहा वाचे स्वाहा मन

श्रोत्राय स्वाहा १

राम

५३

सेत्वाह पञ्चेन्द्रियेभ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥ वरुणास्योत्त
म्भनमसिवरुणास्यस्कम्भसर्जनिस्थो वरुणास्यः ॥
तसदन्मसिवरुणास्यः ॥ कृतसदनमसिवरुणास्यः
कृतसदनमासीद पञ्चवरुणोभ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥
गायत्रीविष्टुञ्जगत्यनुष्टुप्पङ्क्त्या सह ॥ बृहत्सुह्रिहा
ककुप्सूचीभिः शम्पन्तुत्वा गायत्रैस्वाहा इदं ॥ ॥

अ. स्या.

५४

उपया मगृहीतो सिसा वित्रो सिचनो धाश्च नो धा
असिचनो मयि धोहि ॥ जिन्वय श्रु जिन्वय श्रु
पतिम्भगा यदेवा यत्वा स वित्रे सा वित्रे स्वाहा
इदं ॥ ॥ सरस्वती योत्मा इर्भमन्तरस्विभ्यां
पत्की सुष्ठु तं विभर्त्ति ॥ अपालं रसेन वरुणो
नसा म्मेन्द्रः प्रिये जनयन्त पुराजा सरस्वत्ये

राम.

५४

स्वाहा इदं॥ ॥ गृहमाविभीतमावेपदुसूज्ज्वि
भ्रतऽएमसि॥ उज्ज्विभ्रदःसुमनाःसुमेधागृह
नेमिमनसामोदमानः॥ गृहमावेस्वाहा इदं॥ ॥
अन्नपतेन्नस्पनोदेह्यनमीवस्पशुष्मिणः॥ प्र
प्रदातारन्तारिषऽउज्ज्वन्नोद्योहिद्विपदेचतुष्प
दे॥ अन्नपूर्णायेस्वाहा इदं॥ ॥ श्रीश्रुतेलक्ष्मी

अ. स्या

५५

अपत्यावहोरात्रे पार्श्वे नक्षत्राणि रूपमश्विनो वा
त्रम् ॥ इह नान्निवारणमुष्मः ईषारणः सर्वलोकम्
ईषारणः महालक्ष्मि स्वाहा इदं ॥ ॥ देवीर्द्वारः इन्द्रः
सङ्घातेषु उर्वीर्यामन्नवर्द्धयन् ॥ आवत्सेन तत्तुरा
नकुमारेशा च मीवता पार्श्वारः रेशुककाटन्वद
न्नावसुवने वसुधेयस्य बलु यजः महारिषिदिना

राम

५५

शिनैस्वाहा इदं ॥ ॥ अन्वेऽअन्विकेस्वातिकेन
मानयतिकश्चन ॥ ससत्यश्चश्चकः सुभद्रिकाङ्का
पीलवासिनीम् चराद्यैस्वाहा इदं ॥ ॥ द्यौशसीत
पूर्वचित्रिरश्चः आसीद्दृढद्वयः ॥ अविशसीत्पिलि
पिलारात्रिशसीत्पिशकुला द्यौशत्यैस्वाहा इदं
वसोः पवित्रमसिशतधारंवसोः पवित्रमसिसहस्र

अ. स्वा
५६

धारम् ॥ देवत्वा सविता पुना तु वसोः पवित्रेण शतधा
रेण सुखा कामधुक्षः वास्तु देवा यस्वाहा इदं ॥ ॥ भू
म्माः आरूना लभते न्त रिक्ष्या य पाङ्गान् दिवकशा
न्दिग्भ्यो न कुलान्वभु कान्नवान्तरदिशाभ्यः भूमि
देवा यस्वाहा इदं ॥ ॥ नमः शम्भवाय च मयो भवा
य च नमः शङ्कराय च मयस्कराय च नमः शिवाय

शम
५६

चशिवतरायचजेतुदेवायस्वाहा इदं॥ अत्रप्रणीतोद
कस्पर्शः॥ ॥ क्षत्रस्योनिरसि क्षत्रस्यनाभिरसि॥ मा
त्वाहिः सीत्मा माहिः सीः क्षत्रपालायस्वाहा इदं
यद्गामेयदररापेयत्सभायां यदिन्द्रिये॥ यदेनश्चक
मावयमिदन्तदवयजामहेस्वाहा ग्रामदेवायस्वाहा
इदं॥ ॥ त्रातारमिन्द्रमवितारमिन्द्रं हवे हवेषु हवदं

अस्या

५७

भूरभित्तिम् ॥ ह्यामिश्रं कं पुरु हृतमिन्द्रः स्वस्ति
नो मघवाधा त्विन्द्रः ॥ स्वर्गं न्याय स्वाहा इदं ॥ ॥ न
मो सुसर्पेभ्यो ये केच पृथिवीमनु ॥ येऽग्रन्तरिक्षे ये
दिवितेभ्यः सर्पेभ्यो नमः ॥ पातालवासुकेय स्वाहा
इदं ॥ ॥ मित्रो नऽएहि सुमित्रधः इन्द्रस्यो रुमा वि
शदक्षिरा मुशन्तं स्योनः स्योनम् ॥ त्वान्ब्रूजङ्

राम.

५७

घारेवम्भारे हस्तसुहस्तकृशानवेतेवः सोमक्रय
रागस्तान्त्रक्षध्वंम्भावोदभक्तः मित्रलोकाय स्वाहा
इदं॥ ॥ राजन्तमदुराणाङ्गोपाश्रुतस्पदीदिवि
म्भ॥ वर्द्धमानं स्वेदमेः मान्धात्रे स्वाहा इदं॥ ॥
ये तीर्थानि प्रचरन्ति सृका हस्तानि षड्भिराः॥
तेषां महस्त्रयो जने बधन्मानि तन्मसि तीर्थ

अ. स्या
५८

राजाय स्वाहा इदंती ॥ ॥ व्रते नदी क्षामा प्रोतिदीक्ष
या प्रोतिदक्षिणाम् ॥ दक्षिणाश्रद्धा मा प्रोतिश्रद्ध
या सत्यमापते व्रतराजाय स्वाहा इदं ॥ ॥ प्राच्ये
दिशे स्वाहा वाच्ये दिशे स्वाहा दक्षिणाय स्वाहा वाच्ये
दिशे स्वाहा प्रतीच्ये दिशे स्वाहा वाच्ये दिशे स्वाहा दी
च्ये दिशे स्वाहा वाच्ये दिशे स्वाहा वाच्ये दिशे स्वाहा वाच्ये

दिशे
राम
५८

ॐ दिशे स्वाहा वा ॐ दिशे स्वाहा पुनर्दिक्पालेभ्यः
स्वाहा इदं ॥ ॥ अग्नेः पक्षतिर्वायो निर्पक्षति रिन्द्र
स तृतीया सोमस्य चतुर्थं दित्ये पञ्चमीन्द्रा रोष
ष्टी मरुता एं सप्तमी बृहस्पतेरष्टम्य र्यशो नवमी
धातुर्दशमीन्द्रस्यैकादशी वरुणा द्वादशी युमस्य त्र
योदशी तिथिभ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥ नक्षत्रेभ्यः स्वा

अ.स्था.

५९

हानक्षत्रियेभ्यः स्वाहा होरात्रेभ्यः स्वाहा ईशासे
भ्यः स्वाहा मासेभ्यः स्वाहा ऋतुभ्यः स्वाहा र्त्तवेभ्यः
स्वाहा सन्वत्सराय स्वाहा घावा पृथिवीभ्यां ॐ स्वा
हा चन्द्राय स्वाहा सूर्याय स्वाहा रश्मिभ्यः स्वाहा
वसुभ्यः स्वाहा रुद्रेभ्यः स्वाहा दित्येभ्यः स्वाहा मरु
द्भ्यः स्वाहा विश्वेभ्यो देवेभ्यः स्वाहा मूलेभ्यः स्वाहा

राम.

५९

शाखाभ्यः स्वाहावनस्पतिभ्यः स्वाहापुष्पेभ्यः स्वाहा
फलेभ्यः स्वाहोषधीभ्यः स्वाहा नक्षत्रेभ्यः स्वाहा इदं
योगे योगे तव स्तरं वाजे वाजे हवामहे ॥ सखायः इन्द्र
भूतये योगेभ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥ आदित्यं कुर्वन्मय
सासमहि सहस्रस्य प्रतिमां विश्वरूपम् ॥ परितृष्टि
हरसामाभि मणं स्याः शतायुषः कुरु हि वीर्यमानः

अस्या
६०

वासरेभ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥ भद्रकुर्यान्भिः श्रुणुयाम
देवा भद्रम्यत्र पेमाक्षभिर्यजत्राः ॥ स्थिरैरङ्गैस्तुष्टुवा
ॐ सस्तनूभिर्मन्त्रैर्महिदेवाहितं यदायुः करणोभ्यः
स्वाहा इदं ॥ ॥ वातो वामनो वागन्धर्वाः सप्तविं
शतिः ॥ तेऽश्वमेधमयुजैस्तेऽस्मिन्नुवमादधुः
वातेभ्यः स्वाहा इदं ॥ ॥ वाताय स्वाहा धूमाय स्वा

राम
६०

हाभ्राय स्वाहा मेघाय स्वाहा विद्योतमानाय स्वाहा
नयते स्वाहा वस्फूर्ज्जते स्वाहा वर्धते स्वाहा वव्वर्धते स्वा
होयं वर्धते स्वाहा शीघ्रं वर्धते स्वाहो ह्रू ह्रूते स्वाहो ह्रू ही
ताय स्वाहा पुष्पते स्वाहा शीकाय ते स्वाहा पुष्पाभ्यः
स्वाहा ह्रादुनीभ्यः स्वाहानीहा शय स्वाहा मेघेभ्यः
स्वाहा इदं ॥ ॥ समुद्रं ह्रू स्वाहानरिषं ह्रू स्वा

अ. स्था.
६१

हादेवऽसवितारङ्गुङ्गस्वाहा मित्रावरुणोगङ्गस्वा
हा होरात्रेगङ्गस्वाहा छन्दाऽसिगङ्गस्वाहा घ्रा
वापृथिवीगङ्गस्वाहा यज्ञङ्गस्वाहा सोमङ्गस्वा
स्वाहा दिव्यन्नभोगङ्गस्वाहा त्रिवैश्वानरङ्गस्वा
स्वाहा ॥ मनोमेहादिद्यद्दिवन्तेधूमेगङ्गस्वा
ज्योतिःपृथिवीम्भस्मना पृथगस्वाहा समुद्रम्भः

राम.
६१

स्वाहा-इदं॥ ॥ नदीभ्यः पोज्जिष्ठमृक्षीकाभ्यो नैवादे
पुरुषमाघ्राय दुर्मदङ्गन्धर्वाशरोभ्यो ब्राह्मस्य युष्म
उन्मत्तः सर्वदेवजनेभ्यः प्रतिपदमयेभ्यः कितवमी
र्यतायाः अकितवं पिशाचेभ्यो विदलकारीया
तुधानेभ्यः कण्टकीकारीम् नदीभ्यः स्वाहा-इदं
इष्टो यज्ञो भृगुभिराशीर्दीवसुभिः॥ तस्य नः इष्टस्य

अ.स्था

६२

प्रीतस्पद्रविशोहागमे. इष्टदेवाय स्वाहा. इदं॥ ॥
कुलायिनी घृतवती पुरन्धिः स्योनेसीदसदने शुधि
व्याः॥ अभित्वा रुद्रावसवो गृणान्ति मा ब्रह्म पीपि
हि सौभगाया श्विना ध्वर्यूसा दयता मिह त्वा. कु
लदेवाय स्वाहा. इदं॥ ॥ यत्र स्थापितो यो देवो दे
वी वा तत्तन्मन्त्रेण होमयेत्॥ ॥ नमः शम्भवाय

राम

६२

चमयोभवायचनमःशङ्करायचमयस्करायचनमः
शिवायचशिवतरायच शिवायस्वाहा इदं अत्रप्र-
देवीद्वारः इन्द्रं सश्चातेवीङ्गीर्यामन्नवर्द्धयन् ॥ आ-
वत्सेनतरुणेनकुमारेणचमीवतापार्वीरागंरे-
णुकेकाटनुदन्ताम्बसुवनेवसुधेयस्यमनुय-
ज-भैरवेस्वाहा इदं ॥ ॥ अम्बेऽम्बिकेम्बा

अ.स्था
६३

लिङ्केनमानयतिकश्चन॥ससत्यश्वकःसुभद्रिका
शुम्पीलवासिनीम्-विन्धवासिन्नेस्वाहा-इदं॥ ॥
एषोहदेवःप्रदिशोनुसर्वाःपूर्वाहजातःसऽउगर्भेऽ
अन्तः॥सऽएवजातःसजनिष्यमाणःप्रत्यङ्मुक्त
नास्तिष्ठतिसर्वतोमुखःसर्वेभ्योदेवेभ्यःस्वाहा-इदं
भुक्तज्योतिसर्वहोमपूर्णार्थोहोमः॥भुक्तज्योतिश्च

रति

राम
६३

षट्पञ्चाशदुत्तरशतत्रयमुष्टिपरिमितं पूर्णपात्रम् अथवा बहुभोक्तृपुरुषाहारपरिमितमपरं पूर्णपात्रम् २

चित्रज्योतिश्च सत्यज्योतिश्च ज्योतिष्माश्च ॥ शुक्रश्च
अतपाश्चात्यर्हिहाः स्वाहा ॥ ॥ ततः पूर्णपात्रम् ॥
अथ कृतैतद्वोमकर्मणि कृताकृतावेक्षणा रूपब्रह्म
कर्मप्रतिष्ठार्थमिदं पूर्णं पूर्णार्थं पूर्णपात्रं तण्डुलं
प्रजापतिदेवताकं पूणीफलं वनस्पतिदेवताकं शैव्यं
चन्द्रदेवताकं यथानामगेज्जायेत्यादि ॥ ॥ सुमि

अ.स्था

६४

त्रियान इति प्रणीतो दक्क सहितं प्रोक्षरापुदकं गृहि-
त्वा यजमानमभिषिञ्चयेत् ॥ ॥ सुमित्रियानः आ-
पः श्रोत्रधायः सन्तु इति तज्जले पवित्रेण शिरसि-
स्त्रिपेत् दुर्भिः त्रियारुस्मै ॥ सन्तु इति भूमे यो-
स्मान्देष्टियं च वयन्दिष्म इति पुनः शिरस्यभिषि-
ञ्चेत् ॥ ॥ ततः प्रणीता पात्रं ईशान्यां सुधी कुर्या-

राम.

६४

त॥ ॥ ततस्तत्तरणक्रमेण बर्हिस्तथाप्य देवा गा तु विद
इति तद्वर्हिर्होमः ॥ देवा गा तु विदो गा तु न्वित्वा गा तु
मित ॥ मनसस्य तः इमन् देव यज्ञं स्वाहा वा ते धाः
इति ववर्हिर्होमः ॥ ॥ राजन्तमदुराणाङ्गो पाशुतस्म
दीदिविम् ॥ वर्द्धमानं स्वेदमे पञ्चपाश उवेभ्यः
स्वाहा इदं ॥ ॥ उग्रश्च भीमश्च दून्तश्च धुनि

अ.स्था

६५

ॐ॥ सासह्रंश्चाभियुग्वाचद्विद्विपः स्वाहा भीम
सेनाय स्वाहा इदं॥ ॥ पितृभ्यः स्वधा यिभ्यः स्वधा
नमः पितामहेभ्यः स्वधा यिभ्यः स्वधानमः प्रपिता
महेभ्यः स्वधा यिभ्यः स्वधानमः॥ अक्षन्न पितरो
मीमदन्न पितरो तीत् पन्न पितरः शुन्धदुम् पि
तृभ्यः स्वाहा इदं॥ ॥ ऋतायानं वैश्वा नरमृत

राम.

६५

सज्ज्योतिषस्पतिम् ॥ अजस्रश्चर्ममीमहे ॥ उपया
मगृहीतोसीद्वैश्वानरायत्वेषतेयोनिर्वैश्वानरायत्वा
वैश्वानरायत्वाहा इदं ॥ ॥ वैश्वानरस्यसुमतौ स्पामरा
जाहिकम्भुवनानामभि श्रीः ॥ इतो जातो विश्वमिदं
विचष्टे वैश्वानरो यतते सूर्येण ॥ उपयामगृहीतो सि
वैश्वानरायत्वेषतेयोनिर्वैश्वानरायत्वा ॥ वैश्वानरा

अ. स्या
६६

यस्वाहा इदं ॥ ॥ वैश्वानरो न दुतयः ॥ आप्यातु पर
वतः ॥ अग्निरु कथेन वाहसा ॥ उपयामगृहीतो सि
वैश्वानरा यत्ने वते यो निर्धैश्वानरा यत्ना वैश्वानरा
यस्वाहा इदं ॥ ॥ शुचश्चम इति शुचपूजनम् ॥
शुचश्चमेचमसाश्चमेवायव्या निचमेद्वेरा कल
शश्चमेवावासाश्चमेधिषवराणे चमे पूतमृचमः ॥ ॥

राम.
६६

धवनीयश्चमेवेदिश्चमेवहिश्चमेवभृथश्चमेस्वगाकार
श्चमेयज्ञेनकल्पन्ताम् ॥ ॥ मूर्द्धानन्दिबोऽअरतिमृ
थिष्मावैश्चानरमृतऽआजातमग्निम् ॥ कविऽसम्प्रा
जमतिथिञ्जनानामासन्नापात्रञ्जनयन्तदेवाः स्वा
हाऽइतिपूरर्गाहुतिः ॥ ॥ सदसस्पती^{मि}त्यादिर्मेधांकु
र्यात् ॥ ॥ सदसस्पतिमद्भूतमियमिन्द्रस्यकाम्यम्

मि

अस्या

६७

सनिमेधामयाशिवलं स्वाहा ॥ यामेधान्देवगराः
पितरश्चोपासते ॥ तयामामद्यमेधयाग्नेमेधाविनङ्कु
रुस्वाहा ॥ मेधामेवरुणोददातुमेधामग्निः प्रजाप
तिः ॥ मेधामिन्द्रश्च वायुश्च मेधान्वाताददातुमेस्वा
हा ॥ इदमेव स चक्षत्रश्चोभे श्रियमह्युताम् ॥ म
यि देवा दधतु श्रियमुत्तन्त स्पेते स्वाहा ॥ पूर्णादवि

राम

६७

परापरापतसु पूर्णा पुनरापत ॥ बह्वेव विकीराणा बह
इषमूर्ज्जट शतक्रतो ॥ देहिमेददामिते निमेधो हि
नितेदधे निहारं च हरा सिमे निहारन्निहरा रिणते स्वा
हा ॥ ॥ स्थोसीति घृताभिघारितवस्त्रहोमः ॥ ए
धोस्यो धिषी महि समिदसिते जो सिते जो मयिधे हि
समाववर्त्ति पृथिवी समुखाः समुसूर्यः समुविश्व

अ.स्था
६८

मिदञ्च गत॥ वैश्वानरज्योतिर्भूया संविभूत्कामा
न्महर्षेभ्यः स्वाहा ॥ ॥ अभ्यादधामीति शेषचरुहो
मः ॥ अभ्यादधामि ॥ समिधमग्ने व्रतपते त्वयि
व्रतञ्च श्रद्धाञ्चोपैमीन्धेन त्वादीक्षितोऽब्रह्म ॥
यत्र व्रतमवक्षत्रञ्च सम्यञ्चैव चरतः सह ॥ तं ह्यो कं प
णस्पृशेयं यत्र सेदिर्न विद्यते ॥ ॥ यज्ञयज्ञकृद्दे

राम
६८

तिसमाप्तो होमः॥ यज्ञयज्ञङ्कुङ्कुयज्ञपतिङ्कुङ्कुस्वां यो
निङ्कुङ्कुस्वाहा॥ एष ते यज्ञो यज्ञपते सहस्रकृत्वाकः
सर्ववीरस्तुष्टुषस्व स्वाहा॥ ॥ ततः शुवेराभस्मानी
यः तस्मादक्षिण करानामिकया गृहीतभस्मना॥
आयुषमिति नारायण ऋषिरुह्मि कखन्दभस्म
ना तिलककरणे विनियोगः॥ आयुषं नमदग्रे रि

अ.स्था

६९

तिललाटे॥ कश्यपस्य आयुषम्॥ यदेवेषु आयुषमि
ति दक्षिणबाहुमूले॥ तन्नोऽब्रुमु आयुषमिति हृदि
आयुषं कुर्यात्॥ ॥ ततो घृतदाया तद्रहरणमन्त्रः
आज्यं तेजसमुद्दिष्टमाज्यं पापहरं परम्॥ आज्यं सुरा
णामाहारमाज्ये लोकाः प्रतिष्ठिताः॥ ॥ क्रवासीति
तन्मन्त्रराम्॥ क्रवासि क्रवोयं यजमानोस्मिन्नाय

राम.
६९

तने प्रजया पशुभिर्भूयात् ॥ घृतेन दद्यात्वा पृथिवी पूर्व
यामिन्द्रस्य हृदि रसि विभज्य जनस्य हृदाया ॥ अल-
क्ष्मीर्यच्च दौस्थ्यमे सर्वगात्रेष्ववस्थितम् ॥ तत्सर्वं
शमया जपत्तलक्ष्मीं पुष्टिञ्च वर्द्धय ॥ ॥ ततो गोदा-
नम् ॥ अद्य कृतं ते तदसुक कर्मणि कृता कृता वै क्षण-
रूप प्रहस्य कर्मप्रतिष्ठार्थमिमां गोरुद्रदेवतां यथाना-

अ.स्था

७०

म गोत्रायेत्यादि. प्रार्थना. कपिले सर्वदेवाना मित्यादि
ततोदानप्रतिष्ठा ॥ ॥ अथ दक्षिणादानम् ॥ अथ
कृतैतदोमकर्मप्रतिष्ठा साङ्गता सिद्धार्थमिमान्द
क्षिणां शेषं चन्द्रदेवताकं यथानाम गोत्रायेत्यादि ॥
ततो ग्रामवलिदानम्. क्षेत्रपालाय भूतप्रेतपिशाच
डाकिनीशाकिन्यादि सपरिवाराय इमं वलिं समर्प.

राम.

७०